

Van Miste tot Mill: nieuwe gruiszakken na de zeefdagen te Boxtel, 2011

Henk Jan van Vliet¹

Het is verschrikkelijk!

40 jaar ben ik bezig geweest met het uitzoeken van Miste-schelpengruis. Precies 41 jaar geleden, in 1970 kreeg ik van de heer Rh. een bakje met wat grijs schelpengruis toegestuurd. Het was voor mij een openbaring: het zat vol koraaltjes, otolieten en allerlei exotische schelpjes! In 1973 volgde een NGV-dag (de vereniging bestond 25 jaar!) waarin ik een teil vol van dat gruis bijeen kon zeven. Jaren werk! Een verpeste jeugd, in eenzaamheid doorgebracht op een zolderkamertje onder een bureaulampje. De zeefdag van 1988 van de WTKG leverde goddank alleen een zak met grof gruis op dat in een avond was doorzocht (maar waarin wel een kleine *Chicoreus* zat). En toen kwamen de WTKG-graafacties in Miste van 2003 en 2004. Zakken en zakken leverden ze op. En die moesten allemaal worden uitgezocht. Avond aan avond, jaar na jaar. Vrienden haakten af, kennissen ontzagen zich niet op mij psychiatrische diagnoses te plakken die ik alleen aan anderen zou durven te geven. Bob K. bijvoorbeeld begon terwijl hij de collectie bekeek, spontaan te spreken over een boek over dwangneurosen dat hij enkele jaren tevoren had gekocht.

Maar ik hield vol! "Houdt goede moed, het komt allemaal goed" zeide ik tegen mijn partner en de schaarse intimi die mij bleven bezoeken in deze moeilijke omstandigheden. "Maar waarom doet U het dan", placht men mij te vragen. "Nou, ik stop alles in doorzichtige, plastic doosjes", was het voor mij vanzelfsprekende antwoord. Maar om een of andere reden vond men dit zeer onbevredigend klinken.

Natuurlijk, er kwamen steeds ook andere gruiszakken bij, maar die konden tussen de bedrijven door worden verwerkt. Zo werden haastig Fleury, de Guepelle, Fercourt, Blaincourt, Auvers doorzocht - later als ik meer tijd heb, kan alles wel op soort en naam worden gebracht. Wat een overwinning toen ik februari 2011 Miste min of meer klaar had! Geen juichende mensenmenigten, geen tv of radio stonden klaar toen het laatste schelpje in een plastic bakje werd gestopt. Maar wat een eclatant succes: een tekenla-

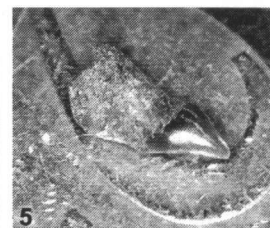
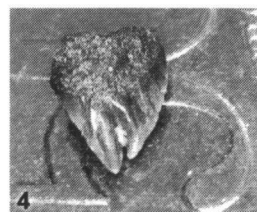
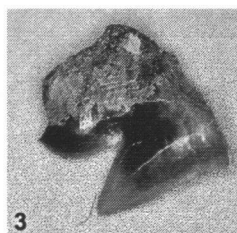
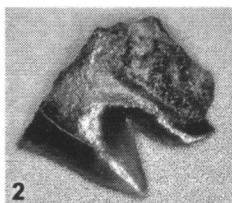
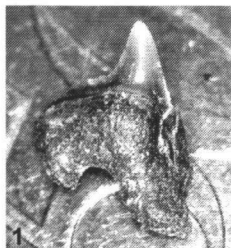
dekast met 5 diepe laden vol glimmende doosjes en daarin de verrukkelijkste mollusken in alle soorten en maten.

En natuurlijk waren er bij het Oertijdmuseum te Boxtel in 2008 en 2009 reeds enkele zeefdagen geweest. "Nu alleen deze Brabantse gruiszakken nog en dan: klaar!", zo kon ik aldus afgelopen februari mijn partner geruststellen. Dat was ook nodig want door een geheimzinnige toedracht waren een paar zakken gruis nat geworden. Haast was geboden: er zit pyriet en ijzer in het gruis en alles ging wat bruinig uitslaan. Het waren de laatste maanden, de laatste loodzware ladingen. Maar dan: het volle leven in! Nieuwe contacten opdoen, Kunst en Cultuur bijvoorbeeld!

Doch we hadden niet op Stef gerekend: er lag nog een grote berg zand van de afgelopen acties bij het Oertijdmuseum en dat stond erg slordig. Er moest een derde zeefactie in Boxtel komen. Hij was onverbiddelijk. En hij kon zelf NIET meedoen: al die tanden zeiden hem niets en hij had nog een paar zakjes schelpengruis van andere vindplaatsen staan in een speciaal daartoe ontworpen gewelf onder zijn huis. In zekere zin was dat maar goed ook: mijnheer had, zeer toevallig, al twee symphysaire Notorhynchi eruit gehaald - zonnetjes zoals Marleen Sch. die pleegt te noemen. Twee, waarde lezer! In mijn gehele leven heb ik tot heden slechts één gaaf exemplaar gevonden en hij vond op de eerste zeefdag in 2008 TWEE exemplaren. En hij weet ternauwernood wat het is! En vond in 2009 ook nog eens een grote *retroflexus* die hij met zijn kenmerkende scheve glimlach wat schuchter liet zien, zeer goed wetende dat de toeschouwer zou dubbelklappen van jaloezie en de schok dat er weer een topvondst voor zijn neus was weggekaapt. Neen, we gunden het hem NIET.

Er deed zich ook nog een complicerende factor voor die de gevolgen van deze nieuwe zeefactie extra zwaar zou maken. Ik had een Nieuwe Methode ontwikkeld om op de efficiëntste wijze veel gruis te verwerven. De fout die iedereen maakt, is dat men volstrekt willekeurig alles meeneemt wat men uitzeeft. En dat is volkomen overbodig en onnodig! De grove fracties, vol zware kiezels, die hoeft je helemaal niet mee te nemen - die zoek je ter plekke uit op de grote tanden en laat je vervolgens achter! Dus, ik

1. Pathologische *Lamna nasus* (positie: onder-anterior3)
2. *Somniosus*
3. *Somniosus*
4. Pathologische *Cetorhinus*
5. *Cetorhinus*; merkwaardige wortelvorm met 2 lobben

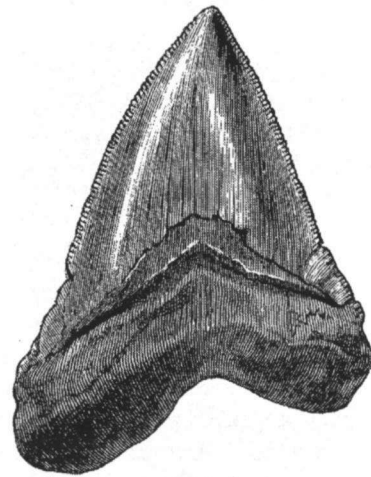

Enkele gesorteerde vondsten.

spoelde twee dagen lang zand uit, wierp het uitgespoelde gruis op een wijdmazige zeef, zocht het grove spul uit in de zeef en verzamelde aan het eind van de dag de fijnere fracties onder de zeef die toch niet in het veld kunnen worden doorzocht. Geniaal, dat zeker, maar wat heb je eraan: ELF nieuwe zakken vol druipende gruisdeeltjes. En weer maanden en maanden uitzoekwerk. En een partner die eindelijk daadwerkelijk dreigt op te stappen. En intimi die nu eindelijk ook afhaken en zeggen dat er ongetwijfeld steeds nieuwe ladingen gruis zullen komen om te verwerken. Etc. Ad infinitum. Maar de dagen waren verder een groot succes: prachtig weer, weliswaar niet gigantisch veel tanden, maar vriendelijke mensen en een uitstekende sfeer. En het museum is een grote aanwinst voor Brabant!

Door het aanhoudende droge weer hoef ik vanavond alleen nog de elfde en laatste zak uit te spoelen en te laten drogen. En in het gruis komen zeer veel Cetorhinusjes voor - 250 stuks heb ik overgehouden uit het gruis van 2008 en 2009! Afgelopen woensdag, tot mijn middel in bruin water staand met een zeef onder een grote brullende modderstraal in M. zei iemand met de merkwaardige naam 'den Stiek', me dat er daar de laatste tijd geen Cetorhini meer worden gevonden - alleen in het oude materiaal komen ze nog voor. Ergens in mij is er iets dat de organisatoren van deze dagen zeer dankbaar is, doch dat moet ik voor mijn naaste omgeving diep verborgen houden om nieuwe conflicten te vermijden...

¹Henk Jan van Vliet, Abel Tasmanstraat 41, 3531 GS Utrecht, e-mail: h.van.vliet@altrecht.nl

*Carcharodon megalodon,
found on the Island of Malta*

*Vit: Geology: Chemical, Physical
and Stratigraphical, Part 2
written by Joseph Prestwich, 1888*

